

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 721/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej AS Legal s.r.o., Hlučínska 1, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 14Co/1/2010, 6Co/189/2015, 6Co/295/2018 a 14Co/91/2024 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 14Co/1/2010 a 6Co/189/2015 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **j e** jej Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto nálezu sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. augusta 2024 domáhala vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-19C/17/2008 (pôvodne konanie vedené Okresným súdom Bratislava III), krajského súdu v napadnutých konaniach označených v záhlaví tohto nálezu, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 3Cdo/131/2017, 3Cdo/183/2019 a 7Cdo/91/2023. Sťažovateľka navrhla uloženie príkazu mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 10 500 eur, ako aj náhrady trov konania. S účinnosťou od 1. júna 2023 vstúpili do platnosti viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva v uvedenej veci z okresného súdu na mestský súd.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka podala 4. júna 2007 proti Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) žalobu o ochranu osobnosti s náhradou škody pôvodne na Okresnom súde Bratislava I, ktorý vec postúpil okresnému súdu ako miestne príslušnému na rozhodnutie 6. februára 2008.

3. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 19C/17/2008 z 2. júla 2009 boli žalovanej uložené povinnosti uverejniť ospravedlnenie presne špecifikované v samotnom rozhodnutí (výrok I), ako aj zaplatiť sťažovateľke sumu 33 194 eur (výrok II). Vo zvyšku bola žaloba zamietnutá (výrok III) a žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke trovy konania v sume 11 589 eur (výrok IV). Proti výrokom I a II podala žalovaná odvolanie, na ktorého podklade krajský súd uznesením sp. zn. 14Co/1/2010 z 30. apríla 2014 rozsudok okresného súdu z 2. júla 2009 v napadnutých častiach zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie s pokynom rozhodnúť opätovne vo veci náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

4. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 19C/17/2008 z 27. novembra 2014 v znení dopĺňujúceho rozsudku z 12. februára 2015 priznal sťažovateľke právo uverejniť ospravedlnenia v tlačových médiách za podmienok bližšie špecifikovaných v samotnom rozhodnutí (výroky I až VI), uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľke 33 184 eur (výrok VII), uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľke trovy konania za zaplatený súdny poplatok (výrok VIII) a trovy právneho zastúpenia 8 103,48 eur (výrok IX) a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok X).

5. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6Co/189/2015 z 15. februára 2017 bol rozsudok okresného súdu z 27. novembra 2014 vo vyhovujúcich výrokoch potvrdený (výrok I), vo výroku o trovách konania pred súdom prvej inštancie zrušený a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (výrok II) a sťažovateľke bola zároveň priznaná náhrada trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok III).

6. Uznesením okresného súdu sp. zn. 19C/17/2008 z 13. marca 2017 bol sťažovateľke priznaný nárok na plnú náhradu trov prvoinštančného konania.

7. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3Cdo/131/2017 zo 17. októbra 2018 zrušil rozsudok krajského súdu z 15. februára 2017 vo výrokoch, ktorými potvrdil rozsudok okresného súdu

z 27. novembra 2017 a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania, a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

8. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6Co/295/2018 z 30. januára 2019 rozsudok okresného súdu z 27. novembra 2014 vo výrokoch, ktorými bolo žalobe vyhovené, zmenil tak, že žalobu zamietol (výrok I), žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania (výrok II) a uznesenie okresného súdu z 13. marca 2017 zrušil (výrok III).

9. Nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 261/2019 z 27. augusta 2020 bolo vyslovené porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením najvyššieho súdu zo 17. októbra 2018 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Citované rozhodnutie najvyššieho súdu bolo zrušené a vec vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

10. Proti rozsudku krajského súdu z 30. januára 2019 podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3Cdo/183/2019 z 28. apríla 2022 tak, že ho odmietol.

11. Nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 36/2023 z 12. apríla 2023 bolo vyslovené porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom krajského súdu z 30. januára 2019 a uznesením najvyššieho súdu z 28. apríla 2022, pričom citované rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu boli zrušené. Ústavný súd nerozhodol o vrátení veci na ďalšie konanie, keďže najvyšší súd už nemohol rozhodovať opätovne vo veci dovolania podaného proti rozsudku krajského súdu z 30. januára 2019 z dôvodu jeho zrušenia citovaným nálezom. Ústavný súd následne konštatoval, že úlohou najvyššieho súdu bude rešpektovať výrok nálezu ústavného súdu z 27. augusta 2020 (bod 9 tohto uznesenia) v zmysle vykonania opakovaného dovolacieho konania o dovolaní žalovanej proti rozsudku krajského súdu z 15. februára 2017.

12. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/91/2023 z 13. decembra 2023 bolo dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 15. februára 2017 zamietnuté.

13. Krajský súd uznesením sp. zn. 14Co/91/2024 z 24. septembra 2024 uznesenie okresného súdu z 13. marca 2017 (bod 6 tohto nálezu) zmenil tak, že sťažovateľke priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 66 %.

14. Uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 721/2024 z 19. decembra 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote postupom krajského súdu v napadnutých konaniach vedených pod sp. zn. 14Co/1/2010, 6Co/189/2015, 6Co/295/2018 a 14Co/91/2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

15. Sťažovateľka odôvodňuje porušenie svojich práv celkovou dĺžkou konania, ako aj existenciou chybných procesných postupov súdov a aplikácie chybných právnych názorov, ktoré boli revidované ústavným súdom, a v neposlednom rade aj aktuálnou nečinnosťou, keďže súdy nie sú spôsobilé rozhodnúť o trovách konania.

16. Konanie vo veci žaloby sťažovateľky trvá už vyše 17 rokov, čo je možné považovať za extrémny prieťah.

17. Sťažovateľka odkazuje na dôvody uvádzané ústavným súdom v náleze z 12. apríla 2023, podľa ktorých došlo nesprávnym organizačným a administratívnym postupom súdov k vydaniu dvoch právoplatných rozsudkov odvolacieho súdu existujúcich v rovnakom čase (rozsudky krajského súdu z 15. februára 2017 a 30. januára 2019).

18. Od vydania konečného rozhodnutia vo veci (rozsudok krajského súdu z 15. februára 2017) ubehlo už sedem rokov, pričom ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne rozhodnuté o trovách konania.

19. Sťažovateľka musela počas obdobia 17 rokov vynaložiť nemalé peňažné prostriedky na obhajobu svojich práv. Z uvedeného dôvodu sťažovateľke spôsobuje ďalšiu nemateriálnu ujmu skutočnosť, že súd nevie rozhodnúť o trovách súdneho konania, a to ani 7 rokov po vydaní právoplatného rozhodnutia vo veci.

20. Nesprávny postup spočívajúci v procesných a organizačných pochybeniach je možné konštatovať najmenej od doby vydania rozsudku krajského súdu z 15. februára 2017, pričom minimálne od tohto dátumu postup súdov nevedol k spravodlivému a rýchlemu rozhodnutiu a efektívnemu a hospodárnemu postupu vo veci.

III.

Vyjadrenie krajského súdu

21. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril krajský súd v zastúpení jeho predsedom prípisom sp. zn. 1SprV/457/2024 z 27. januára 2025, v ktorom sa plne stotožnil s vyjadreniami predsedníčky senátu a predsedu senátu krajského súdu, ktorí vo veci rozhodovali, ktoré tvorili prílohu prípisu. Predseda krajského súdu v podstatnom nepovažoval ústavnú sťažnosť za dôvodnú.

22. Predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová v podstatnom poukázala na pracovnú zaťaženosť senátu krajského súdu 14Co. V konkrétnostiach sa vyjadrila ku konaniu vedenému pod sp. zn. 14Co/91/2024, vo vzťahu ku ktorému akcentovala rýchlosť v rozhodovaní, keďže spis bol predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní 12. septembra 2024, pričom vo veci bolo rozhodnuté 24. septembra 2024 a spis bol prvoinštančným súdu vrátený 30. septembra 2024.

23. Prílohou prípisu predsedu krajského súdu bolo zároveň stanovisko predsedu senátu JUDr. Branislava Krála (sudca spravodajca v konaniach sp. zn. 6Co/189/2015, 6Co/295/2018 a 14Co/91/2024), ktorý zdôraznil, že v sťažovateľkou vymedzenom období k zbytočných prieťahom nedošlo. Sťažovateľka bola na podklade rozsudku krajského súdu z 15. februára 2017 úspešná vo veci samej, pričom vec bola vrátená súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania. Zároveň bolo poukázané na odlišnosť právneho posúdenia merita veci krajským súdom a najvyšším súdom, čo bolo dôvodom zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšším súdom (bod 7 tohto nálezu).

24. Rozsudkom krajského súdu z 30. januára 2019 bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie v dôsledku záväzného právneho názoru dovolacieho súdu v otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej. Citované meritórne rozhodnutie vydal odvolací súd do dvoch mesiacov, čo nemožno

kvalifikovať ako zbytočné prietahy (body 7 a 8 tohto nálezu). V súvislosti so skutočnosťou zrušenia rozsudku krajského súdu z 30. januára 2019 poukázal na odôvodnenie obsiahnuté v náleze ústavného súdu z 12. apríla 2023 (bod 11 tohto nálezu), podľa ktorého sa krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/295/2018 nedopustil pochybenia (vydania ďalšieho meritórneho rozhodnutia), keďže v čase zamietnutia žaloby, súc viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, nemal vedomosť o tom, že na ústavný súd sa medzičasom sťažovateľka obrátila s ústavnou sťažnosťou proti zrušujúcemu rozhodnutiu dovolacieho súdu, ktoré bolo neskôr nálezhom ústavného súdu z 27. augusta 2020 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Podľa názoru ústavného súdu vysloveného v náleze z 12. apríla 2023 existenciu prekážky *res iudicata* v dôsledku obnovenia účinkov v poradí prvého rozsudku krajského súdu z 15. februára 2017 (bod 5 tohto nálezu) mal možnosť zistiť až najvyšší súd rozhodujúci o dovolaní. Na podklade uvedených skutočností uzatvára, že krajský súd sa nedopustil zbytočných prietahov, keďže rozhodol v období dvoch mesiacov a nedopustil sa ani procesného pochybenia.

25. Podľa predsedu senátu rozsudkom najvyššieho súdu z 13. decembra 2023 bola *de facto* potvrdená správnosť v poradí prvého rozsudku krajského súdu. Pokiaľ ide o vec samu, konštatoval, že do vydania (v poradí prvého rozsudku) odvolacieho súdu z 15. februára 2017, ktoré bolo v prospech sťažovateľky, táto zbytočné prietahy nenamietala.

26. K zbytočným prietahom nedošlo ani v súvislosti s rozsudkom krajského súdu z 30. januára 2019, ku ktorého vydaniu došlo v priebehu dvoch mesiacov a v čase jeho vydania bol odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Ani v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/91/2024 nemožno hovoriť o zbytočných prietahoch, keďže odvolací súd v tejto časti rozhodol približne za 20 dní. V súčasnosti je vec na súde prvej inštancie, ktorý rozhodne o sume náhrady trov konania.

27. S prihliadnutím na už uvedené krajský súd zastával názor, že v označených napadnutých konaniach nedošlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

28. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podania krajského súdu a obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľky, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z predmetného spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

30. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k obsahovo totožnému právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

31. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že rozhodovanie o ochrane osobnosti tvorí štandardnú agendu súdov, pričom ide o druh konania, ktorého povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (I. ÚS 158/04, II. ÚS 146/2012, IV. ÚS 334/2022). Právoplatné rozhodnutie o žalobe, resp. o odvolaní pre sťažovateľku nepochybne subjektívne malo význam, ústavný súd sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie o ochrane osobnosti v dôsledku mimoriadne citeľného možného zásahu do sféry osobnostných práv a slobôd musí posudzovať prísnejšie ako štandardné veci (m. m. II. ÚS 32/03, II. ÚS 209/2012). Obsah vyžiadaného spisu a ani vyjadrenie predsedu krajského súdu, predsedníčky senátu a predsedu senátu právnu a ani skutkovú zložitost' prejednávanej veci nepreukazujú.

32. Ústavný súd v kontexte druhého kritéria skúmal, akým spôsobom sa na zbytočných prietáhoch podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní príslušného spisového materiálu ústavný súd zistil, že sťažovateľka svojim správaním v napadnutých konaniach pred krajským súdom priamo neovplyvnila nežiaducim spôsobom ich dĺžku.

33. Na druhej strane je však nevyhnutné zdôrazniť v súvislosti so sťažovateľkou namietaným procesným pochybením spočívajúcim v existencii dvoch meritórnych rozhodnutí vydaných odvolacím súdom, že sporovú stranu či účastníka súdneho konania zaťažuje bremeno správania v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. „práva patria bdelym“, ktoré, samozrejme, dopĺňa výsostnú povinnosť súdu konať tak, aby sa čo najskôr odstránila právna neistota toho, kto sa na súd obrátil. Sporová strana či účastník konania, ktorému prioritne ide o čo najrýchlejšie rozhodnutie v jeho veci, totiž nemôže byť len pasívnym pozorovateľom postupu v jeho veci konajúcich súdov. V konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľka iniciovala konanie o ústavnej sťažnosti, ktoré smerovalo proti kasačnému rozhodnutiu najvyššieho súdu, ktorým bol rozsudok krajského súdu z 15. februára 2017 zrušený, v čase, keď sa spis vo veci ňou podanej žaloby nachádzal na krajskom súde na opätovnom rozhodnutí o odvolaní. Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť 28. januára 2019, t. j. v čase pred vydaním rozsudku krajského súdu z 30. januára 2019, čo naznačuje, že v záujme predísť procesnému pochybeniu (*res iudicata*), ku ktorému napokon aj došlo, mohla túto skutočnosť, súc si vedomá, že vec sa nachádza na krajskom súde, krajskému súdu oznámiť s reálnou možnosťou zabrániť vydaniu meritórneho rozhodnutia pred rozhodnutím ústavného súdu. Dokonca v jej možnostiach bolo oznámiť krajskému súdu, ktorý reálnu vedomosť o podanej ústavnej sťažnosti nemal (k tomu pozri nález ústavného súdu z 12. apríla 2023 a bod 24 tohto nálezu), svoj zámer ústavnú sťažnosť podať, a to v dostatočnom časovom predstihu pred

vydaním meritórneho rozhodnutia. Uplatnenie proaktívneho prístupu k ochrane práv zo strany sťažovateľky bolo zároveň spôsobilé existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní zásadne oklieštiť, a to tým, že by sa sťažovateľka vyhla predlžovaniu napadnutého konania iniciovaním v poradí druhého konania pred ústavným súdom (bod 11 tohto nálezu). Absencia proaktívneho prístupu spôsobilého zabrániť vzniku procesného pochybenia a zanedbanie ochrany práv zo strany účastníka konania či sporovej strany síce nezabavuje súd zodpovednosti za prietahy v konaní, no predstavuje v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľky skutočnosť, na ktorú ústavný súd prihliadal pri rozhodovaní o sume finančného zadosťučinenia.

34. Ústavný súd napokon preskúmal samotný postup krajského súdu ako súdu odvolacieho. V tomto smere poukazuje už na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej k vzniku zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom môže dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

35. Ústavný súd v úvode tejto časti odôvodnenia v reakcii na argument krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľka existenciu zbytočných prietáhov do vydania v poradí prvého rozsudku krajského súdu nenamietala (bod 25 tohto nálezu), konštatuje, že predmet konania bol v súlade s petitom (návrhom na rozhodnutie) a dôvodmi uvádzanými v ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde) vymedzený v uznesení o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie tak, že zahŕňa aj obdobie pred vydaním v poradí druhého rozsudku krajského súdu (predovšetkým body 16 a 20 tohto nálezu a argumentácia o existencii zbytočných prietáhov „najmenej“ od vydania rozsudku krajského súdu z 15. februára 2017 a celkovej extrémnej dobe konania zahŕňajúcej aj obdobia rozhodovania o odvolaní pred krajským súdom).

36. S prihliadnutím na už uvedené skutočnosti, berúc do úvahy uznesením o čiastočnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vymedzený predmet konania, ústavný súd konštatuje na podklade skutočností zistených z predmetného súdneho spisu neefektívny postup krajského súdu pri rozhodovaní vo veci odvolania.

37. Ústavný súd stabilne judikuje, že čas na konanie bez zbytočných prietáhov nemožno presne vyjadriť. Rovnako tak nie je presne časovo ohraničená ani primeranosť lehoty, v ktorej by mala byť tá-ktorá vec prerokovaná a najmä rozhodnutá [I. ÚS 92/97 (ZNaU 23/98), I. ÚS 61/98 (ZNaU 18/98)]. V tomto kontexte treba dať do pozornosti aj rozhodovacia prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednej inštancii v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru [napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, č. 26614/95, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, č. 32967/96, body 64, 65 a 66, (m. m. I. ÚS 532/2024)].

38. Zo súdneho spisu ústavný súd zistil, že v poradí prvý rozsudok krajského súdu bol vydaný až po uplynutí viac ako štyroch rokov (spis bol na rozhodnutie po podaní odvolania predložený krajskému súdu v januári 2010, pričom krajský súd vo veci rozhodol v apríli 2014). V období od februára 2010 do novembra 2010 bol spis predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie vo veciach podaných námietok zaujatosti, ako aj oznámení sudcov krajského súdu o dôvodoch ich vylúčenia z rozhodovania vo veci sťažovateľky. Obdobie troch rokov a piatich mesiacov, ktoré krajský súd potreboval na vydanie v poradí prvého meritórneho rozhodnutia, nemožno s prihliadnutím na už

citovanú judikatúru EŠLP (bod 37 tohto nálezu), ako aj požiadavku prihliadania na špecifickosť predmetu konania vyžadujúcu si prísnejšie posudzovanie primeranosti lehoty na rozhodnutie vo veci považovať za optimálnu a efektívne smerujúcu k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky.

39. V poradí druhý rozsudok krajského súdu bol vydaný po takmer dvoch rokoch od predloženia spisu na rozhodnutie súdom prvej inštancie (spis predložený krajskému súdu v apríli 2015, ktorý vo veci odvolania rozhodol vo februári 2017), čo nemožno s prihliadnutím na už vymedzenú citlivosť predmetu konania vyžadujúcu si promptné konanie zo strany súdu, ako aj skutočnosť, že vo veci už bolo vydané meritórne odvolacie rozhodnutie, zohľadňujúc aj celkovú dĺžku konania, ktorá v čase vydania v poradí druhého rozsudku krajského súdu dosahovala obdobie takmer desiatich rokov, považovať za postup odvolacieho súdu, ktorý by efektívne smeroval k odstráneniu právnej neistoty sporovej strany.

40. S ohľadom na už citovanú judikatúru EŠLP, ako aj požiadavku prihliadania v konkrétnej veci sťažovateľky na špecifickosť predmetu konania vyžadujúcu si prísnejšie posudzovanie primeranosti lehoty na rozhodnutie ústavný súd konštatuje, že neefektívny postup krajského súdu pri rozhodovaní vo veci odvolania v konaniach vedených pod sp. zn. 14Co/1/2010 a 6Co/189/2015 vedie k záveru o tom, že postupom krajského súdu v označených napadnutých konaniach došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti tohto nálezu).

41. V súvislosti s konaním vedeným krajským súdom pod sp. zn. 6Co/295/2018, v ktorom bol 30. januára 2019 vydaný rozsudok, sa ústavný súd stotožňuje s názorom predsedu senátu krajského súdu, podľa ktorého meritórne rozhodnutie vydal odvolací súd do dvoch mesiacov, čo nemožno kvalifikovať ako zbytočné prietahy (bod 26 tohto nálezu).

42. Rovnako tak postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/91/2024, v ktorom odvolací súd po predložení spisu súdom prvej inštancie rozhodol o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o náhrade trov prvoinstančného konania v čase kratšom ako jeden mesiac, nemožno považovať za taký, ktorým by došlo k vzniku zbytočných prietáhov (bod 26 tohto nálezu).

43. Vzhľadom na už uvádzané skutočnosti ústavný súd návrhu na vyslovenie porušenia práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 6Co/295/2018 a 14Co/91/2024 nevyhovел (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

44. Už len pre úplnosť ústavný súd dodáva, že obranu krajského súdu, ktorej podstatou je zdôraznenie celkového vysokého nápadu vecí v senáte krajského súdu 14Co (k tomu pozri aj bod 22 tohto nálezu), ústavný súd nemôže akceptovať. V uvedenej súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalší počet pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (m. m. IV. ÚS 594/2020).

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

45. Vec sťažovateľky nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti v dispozícii krajského súdu, keďže tento rozhodol vo veci nároku na náhradu trov konania v septembri 2024, pričom spis sa na rozhodnutie o sume tejto náhrady nachádza v súčasnosti na súde prvej inštancie, čo *prima facie* bez ďalšieho vylučuje možnosť uloženia príkazu krajskému súdu vo veci konať. Okrem toho, berúc do úvahy návrh na rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, sťažovateľka uloženie príkazu krajskému súdu ani nenavrhla, čo bol dôvod, pre ktorý ústavný súd o uvedenom príkaze nerozhodoval.

46. Sťažovateľka síce v petite navrhla uloženie príkazu vo veci konať súdu prvej inštancie, no vzhľadom na skutočnosť, že relevantná právna úprava § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde viaže uloženie tohto príkazu na subjekt, ktorý označené základné práva alebo slobody vo vzťahu k sťažovateľovi porušil (v tu prejednávanej veci krajský súd), bolo bez právneho dôvodu takýto príkaz uložiť.

47. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 500 eur, ktoré odôvodnila skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 19 tohto nálezu.

48. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

49. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, prihliadajúc na obdobia nečinnosti, povahu a rozsah práv sťažovateľky, ktoré boli porušené, predmet konania, ako aj jeho význam pre sťažovateľku so zdôraznením osobitosti veci ochrany osobnosti, ktorá bola predmetom tohto konania, ako aj absenciu proaktívneho prístupu sťažovateľky (bod 33 tohto nálezu), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 3 000 eur (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 eur oproti sťažovateľkou navrhovanej sume 10 500 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovet (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

50. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v sume 856,75 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky urobené v roku 2024. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková

suma náhrady trov konania predstavuje po jej navýšení o daň z pridanej hodnoty, keďže právna zástupkyňa je jej platiteľkou, sumu 856,75 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

51. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VII.

52. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu